

- Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
- Öge Eksikliği

- Çatı Uyuşmazlığı

1. Bir cümlede, özne insansa cümlemin yüklemi tekil veya çoğul olabilir. Ancak özne insan dışında bir varlıksa yüklem kesinlikle tekil olmalıdır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurala aykırı bir cümle verilmiştir?

- A) Karıncalar yerdeki kırıntıları yuvalarına taşıdılar.
- B) Kuşlar, cami avlusunun bir parçası gibi duruyor.
- C) Çocuklar, bir saattir dışarıda top oynuyorlar.
- D) Polisler, parktaki şüpheliyi kısıvrak yakaladı.

2. Aşağıdakilerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Ben ve Selma daha önce bu konuyu anlatmıştık.
- B) Arkadaşlarım ve ben cuma günü buluşacağım.
- C) Yücel, Oya ve sen kitaptaki ilk bölüme çalışın.
- D) Sen ve kardeşin bizimle gelmek ister misiniz?

3. Şiirleri Eymen ve sen okursun.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "Ve" bağlacının yerine virgül işareti koyarak
- B) "Sen" ve "Eymen" kelimelerini cümle içinde yer değiştirerek
- C) "Okursun" kelimesini "okursunuz" olarak değiştirerek
- D) "Şiirleri" kelimesini "okursun" yüklemine önüne getirerek

4. Öğretmenimizi çok severdik ve laf söyletmezdik.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne-yüklem uyumsuzluğu
- B) Nesne eksikliği
- C) Çatı uyumsuzluğu
- D) Yer tamlayıcısı eksikliği

5. Aşağıdaki kural-örnek eşleşmelerinden hangisi yanlıştır?

KURAL	ÖRNEK
A) Özne, birinci tekil kişi olursa ve yanında bir kişi daha bulunursa yüklem birinci çoğul kişiyle uyumlu olarak çekimlenmelidir.	Ben ve annem köye gideceğiz.
B) İnsan dışındaki varlıklar özne olduğunda yüklem her zaman tekil biçimde kullanılır.	Balinalar, avlanmak için serin sulara açıldı.
C) İnsan dışındaki varlıklara insana özgü nitelikler yüklenmiş ise özne çoğul olduğunda yüklem hem tekil hem de çoğul olarak kullanılabilir.	Yıldızlar yine hüznü şarkılar söylüyorlar.
D) "Hiç kimse" ve "hiçbiri" gibi özneler kullanıldığında yüklem mutlaka olumsuz biçimde olmalıdır.	Herkes yazardan imza almak için bekliyordu.

6. I. Kardeşim ve ben akşam misafirliğe gideceğim.
II. Önce araba süslenip sonra düğüne gideceğiz.
III. Tüm tarlayı sürdükten sonra biber fideleri dikildi.
III. Paramız azaldı, biraz biriktirmemiz gerekiyor.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde aynı sebepten kaynaklanan anlatım bozukluğu bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV

7. Ablam yerleri, ben camları sildim.

Aşağıdakilerden hangisinde bu cümledekiyle aynı türden bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) İster evde kal ister bizimle gel, seçim senin.
- B) Arkadaşım sinemaya gitti, ben ise tiyatroya.
- C) Bu konuda hem suçlusun hem de güçlüsün.
- D) Size teşekkür etmek ve kutlamak istiyorum.

8. Sıralı ve bağlı cümlelerdeki nesne eksiklikleri anlatım bozukluklarına sebep olur. Örneğin "Aklımdaki planları dostlarıma anlatır ve ikna ederim." cümlesinde "Kimi ikna ederim?" sorusunun açıklayıcı olan "onları" nesnesi eksik olduğundan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde nesne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Arkadaşım tavsiye ettiğim filmi izledi ve filme çok güldü.
- B) Erkenden evine geldi ve okulda verilen ödevleri yapmaya başladı.
- C) Kardeşime kırıcı sözler söyledim ve istemeyerek ağlatım.
- D) Memleketini çok seviyor, her fırsatta gitmek istiyordu.

9. "Bebeğin karnı acıkmıştı bu yüzden durmadan ağlıyordu." cümlesinde özne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. "Kim ağlıyordu?" sorusunun cevabı olan "bebek" öznesi cümleye yazılmamış ve anlatım bozukluğuna neden olmuştur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Herkes ona saygı duyuyor, onun yanında izinsiz konuşmuyordu.
- B) Evin bahçesini temizledi, bir güzel suladı.
- C) Ödevlerimi not defterime yazdım ve eve gelince yaptım.
- D) Yaban kazları birçok kuş gibi kışın sıcak ülkelere göç ederler.

10. Bütün şahitleri dinleyip duruşmaya devam edildi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "Devam edildi" ifadesini "devam edilecek" biçiminde değiştirerek
- B) "Bütün şahitleri dinleyip" ifadesi yüklemden önce getirilerek
- C) Cümleye "mahkeme salonunda" yer tamlayıcısı eklenerek
- D) "Şahitleri dinleyip" ifadesini "şahitler dinlenip" biçiminde değiştirerek

11. Çatı uyumsuzluğu, bir cümlede fiilimsi ile cümle yüklemnin etken ve edilgenlik bakımında uyumsuz olmasıdır. Örneğin "Ödevler düzenli yapıldığında yüksek not alırsın." cümlesinde cümledeki fiilimsisi olan "yapıldığında" ifadesi edilgenken cümledeki yüklemi olan "alırsın" ifadesi etkindir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde çatı uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Büyüklerini çok sever, her bayramda ziyarete gider.
- B) Ona hiçbir zaman kızmıyor, çok seviyordu.
- C) Bugün kütüphaneye gidilip oradan kitap alacağız.
- D) Ben, sen ve Mete yarın aynı saatte yine burada olacak.

12. Bütün üzümler toplanıp bir kazanda kaynadı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne eksikliği
- B) Tamlama yanlışlığı
- C) Yüklem eksikliği
- D) Çatı uyumsuzluğu